

Ontwikkelgesprek opleiding leraar basisonderwijs

Tijd:	6 december 2021, 11.00 – 12.00 uur (online)
Panelleden:	Dominique Sluijsmans en Edmée Suasso de Lima de Prado
Gespreksdeelnemers:	Elke Ennen (opleidingsmanager), Koen Luijns (projectleider curriculumvernieuwing voltijd), Brenda Kenter (ontwikkelaar en kerndocent curriculumvernieuwing voltijd en voormalig voorzitter toetscommissie), Annette Schaafsma (programmaleider partnerschap) en Dasha van Ee (voorzitter opleidingscommissie)
Onderwerp:	Programmatisch toetsen en formatieve feedback in het samen opleiden

Gespreksverslag

Met ingang van studiejaar 2021-2022 is de bacheloropleiding leraar basisonderwijs van de Marnix Academie gestart met een vernieuwd voltijd curriculum. Hierin geven we onderwijs en toetsing meer in samenhang vorm en sluiten nog meer aan bij de beroepspraktijk en de veranderende samenleving. Dit doen we door middel van het werken in onderwijseenheden van een semester waarbij vakoverstijgend wordt samengewerkt, het toepassen van formatief evalueren en de inzet van programmatisch toetsen. Studenten werken aan vijf bekwaamheden die zijn onderverdeeld in bekwaamheidseisen waaraan voor het onderwijs op de academie leertaken gekoppeld zijn en die zijn weer uitgesplitst in rubrics t.a.v. verwacht niveau. Het doel is dat studenten zich bewust worden van de mate waarin ze de bekwaamheden ontwikkelen en de verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leerproces. Passend hierbij is een holistische wijze van beoordelen.

De panelleden hebben benoemd dat de Marnix Academie veel kwaliteit laat zien in de onderbouwing en uitwerking van het vernieuwde voltijd curriculum. De gespreksdeelnemers hebben aan de panelleden advies gevraagd voor doorontwikkeling op een aantal thema's. Deze adviezen zijn in dit gespreksverslag beknopt opgenomen en gebundeld in drie thema's.

1. *Samenhang tussen onderwijs, doelen en toetsing (constructive alignment)*

Er is een duidelijke koppeling tussen de vijf bekwaamheden, bekwaamheidseisen, leertaken en rubrics in het curriculum. Suggesties om deze samenhang te verstevigen zijn:

- Zorg voor onderscheid in ontwerp materiaal en leermateriaal. De rubrics zouden bijvoorbeeld nog meer ingezet kunnen worden als leermateriaal dat studenten gaat helpen om tot begrip van de bekwaamheden te komen, passend bij de voorkennis van de student. (Zie ook twee blogs van Dominique Sluijsmans over ontwerp- en leermateriaal op de site [Toetsrevolutie](#)).
- Bepaal vanuit het construct van de vijf bekwaamheden niet alleen wat de studenten moeten weten, kunnen, ervaren maar ook welke cognitieve en metacognitieve vragen de studenten moeten kunnen stellen.

- In het onderwijs is er aandacht voor de begeleiding van studenten richting zelfsturing. Het advies is om aan te sluiten bij de beginsituatie van studenten rekening houdend met de heterogene profielen van de instromende studenten (onderwijsassistenten, havisten, vwo'ers). Bedenk scenario's voor de verschillende groepen die instromen m.b.t. voorkennis en leerstrategieën.

2. *Bekwaamheden aantonen*

- De opleiding heeft een overzicht van alle vaste datapunten voor studenten, de studenten worden ook gestimuleerd om zelf datapunten te kiezen waarmee ze hun ontwikkeling willen aantonen. Het panel attendeert de opleiding op het borgen van de integriteit bij feedback en beoordeling omdat dit kwetsbare processen zijn. Bepaalde feedback kan voor de student heel leerzaam zijn en helpend in zijn ontwikkeling, maar niet prettig om openbaar te maken. Ten behoeve van de veiligheid en het vertrouwen voor een student om te kunnen leren is het van belang dat studenten weten welke informatie verzameld en in Scorion vastgelegd wordt en waarvoor.
- De beheersing van de bekwaamheidseisen kunnen door studenten op diverse manieren aangetoond worden en daarom hoeft het bewijsmateriaal niet gestandaardiseerd te worden.
- Zorg dat helder is voor de studenten op welke manier de bekwaamheden holistisch beoordeeld worden en op welk niveau.
- Benut bij het holistisch beoordelen de kwaliteitscriteria die zijn verwerkt in de onderwijseenheden, de bekwaamheidseisen, de bijbehorende leeruitkomsten en bijbehorende rubrics (wanneer is het voldoende). Benut deze niet als afvinklijstje maar als onderbouwing, als materiaal om het gesprek te kunnen voeren en als explicitering in de uiteenrafeling van het construct.
- Richt je bij de kalibreersessies voor de assessoren met name op het construct (de bekwaamheden/bekwaamheidseisen). Als het construct helder is kun je vervolgens de datapunten interpreteren en de beslissing maken of de datapunten van voldoende niveau zijn.

3. *Rol partnerscholen*

- Het panel adviseert in het kader van samen opleiden om ervoor te zorgen dat er van elke partnerschool waar de student is geweest een uitspraak is over het niveau van de student. Een school moet erop kunnen vertrouwen dat een student de volgende stap in zijn school kan maken of er nog niet aan toe is, bijvoorbeeld in de overgang van de hoofdfase naar het niveau van zelfstandig functioneren in de afstudeerfase.

- Het panel adviseert om na te gaan in hoeverre de partnerscholen ondersteuning nodig hebben om tot een valide uitspraak te komen over de bekwaamheden van de student in de praktijk.
- Het panel geeft aan dat het van belang is om je bewust te zijn van het verschil tussen de rollen in de praktijk en dat er begeleid wordt op verschillende leertaken. De mentor is degene die de student in de klas begeleidt en de schoolopleider begeleidt de student meer op metaniveau. De student heeft een leertaak om voor leerlingen te ontwerpen, parallel aan zijn eigen leertaak. Er wordt dus voortdurend feedback gevraagd op die twee lagen, namelijk wat gebeurt er in het leerproces van de leerling en wat in het leerproces van de student. Dat bewustzijn is belangrijk om de juiste feedback op het juiste moment te geven.